

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

I. Tolle filium tuum vnigenitum quem diligis Isaac.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

λον, καὶ πειρωτὸν τὸν θεάσιον : καὶ οὐτενὶς
πειρατεῖς διῆχε πειρατὴν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐγὼ μὲν
Γειτανᾶς πειρατεῖς, οὐ τέκνου, καὶ θελα-
μοῦ· γυνόςσι διὰ παῖδες καὶ σύζητης βέροι-
τὸς φίλατος. αὐτὸν ταῖς θεάσιοις θεάσιοις,
ἄντη παῖδες θεάσιοις, φλοξὶς θεάσιοις, εἶδος μέ-
τεπτος πρὸς ἄγριτην ἡλιθον γονῆς· εἶδος μοι γέρο-
ντα πειρατὴν διὰ πειρατοῦς εὐχήν· εἶδος μὲν
τόκου εἴναι παράδοξον, ἵνα μὴ πρὸς πολέα
μον ἡλιθον οὕτως θεάτρον θεάσιον.
Αλλὰ ματτό-
παίγνιον ἀναρράγατον, αὐτόργρον μὲν γενέσι-
το φύση κελεύειν, καὶ σφραγέα τὸ βρέφες ἴσσεια
επικύνει τὸν γεννιταντα. σάκκουν πολειών
σεβδόνιον χειρὶ δυοῖς εἰρηνεῖς σφραγὴν σφεργεῖσι-
σαρ. πραπέτω τὸν σόντον δεῖξι μὴ διέβολεις
τὸν πούθι· πατήσῃ ἡ αὔρα, οὐ φέρεται τὴν ἀκούσιην,
οὐδὲν ὑποφέρεταιν τοιαῦτα. ἀποθέτας τὸ ζε-
υτὸν διὰ φύσις, οὐκαζει πρὸς τοῦτον οὐδὲν
οφελεῖται τὴν θέαν αργεῖται. οὐδές εἰσιν
οιοις πάθεται τὴν φύσιν καθάπλισας, οὐδὲν
τρέπεται οὐδὲνται· οὐδὲνται, οὐδὲνται, οὐδὲν
εὔκοστερον· αλλ' οὐδὲν αὐλακῶς προσβάτον δυσιαν
πειρατεῖθεντο, πρὸς τὴν σφραγὴν ήτεπί-
ζετο, διοῖς δεῖσις ἐμμελετήσας προσδύγμα-
τοι, καὶ οὕτως θεάτρον προστίθεται τὸ φύσιν τὸν
δρόμον καλούσταρ. συνηργον διὸν λαβεῖν
τὴν σιγήν διλοῦται τὸ προσάγματον.
κρεβάτιον τὸν σάρκαν τὸ τόλμακα, οὐδὲ τὸ ρα-
νον τὴν τεκτόνη τὸ προσάγματον. τίθεται θεάσιος;
φιλότεος· μὲν, φυσική, ίγε δὲ τὴν γυνέων ταυ-
μάζειν, αἰδομένα τὴν φύσιν. δέδοικα μὲν
κρυψασα τὸν παῖδα, λαβέτο τὸ παράγγελ-
μα, μὴ μολύνε τὴν δυσιαν δακρύσασα,
μὲν τὸν παῖδα θρησκευσα, καθορίστη τὸν
θεάτροντα· μὴ τὴν δινην πράξασα, ρήψη
τὴν δυσιαν, χρὴ τὸν θεόν ιενεισηκτεν. μὴ
τὴν γυνέων οὐδέσσασα, συλληπτε τὴν χάριν
τὸν θεάσιον. Καὶ μέτα τὴν σφραγὴν θρησκε-
υσαν παραμένειν, θεραπεύσω δακρύσ-
ταρ, τοιαῦτα πρὸς αὐτὴν ἀποφέγγυ-
ματον. παθεσσα θρησκευσα, μὲν λαβεῖν τὸν

πάντα τὸν τὴν τοιχήν τιμηθῆντα. δέ, ἐν δό-
κει τὸ πάντα καρπασίτη, σόλικαρπασίτην
πώλη τοπερ, μέσον φρεγέων, αὐτού μάτιν χα-
ρᾶ μετέντει τοῦ φρεγέων τῷ φύσεις. Τούτους οὐκέτι
ευρεῖ εἰσὶν ἡ τοιχή θεσμῶν τοιχοφάσια τοῦτο.
διὰ τοῦτο, τὸν τοιχόν, μέταλλον, παλιν οὐκέτι ποτε
ἔντελον οὐγένεσιν ἔσονται αὐτοῖς. Αποδέσται
καὶ τοῦ θεραπείας, ὃν τὸν εἴδετε κατένεψαν. δέ,
ἡ γῆ στον οὐρανὸν τεκτονεῖται καρποῖσιν.
οἱ τοιχοφάσιαν οἱ τοιχοφάσιαν δεῖται μητέρα,
καὶ τοῖς αὐτοῖς σφραγίται πρὸς τοῦτον μεταπτυχεῖ.
τοῦ μεταπτυχεῖται μαυρίσαν, ἡ γῆν, εἰς
ἄγκουν λέπει δυστίας, ὃ τὸ βλέφαρον τοῦ τοιχοῦ
μέστιαν. μόσχον πρότερον εἶπεν οὐκα, Ισαὰς
προτείχεσσα, τι τὸ ἄγαλμα τούτον ἐλπίζει;
τοιδεσιν πλανῆς λογισμοῖς διαρκεύεις τοῦ
πιεσμοῖς τὸν φύσιν κακίζεσσαν, καὶ παρα-
δίκαιον τὸν φύσιν, καὶ εξανθάτη τὸν χέρα, τὸ
τοπάρχιον τόπον λαβὼν, διημά. δέ, οὐκαντί τοῦ
δικαίου διέζεχε, γηραιὸν πόλιν ιδεῖται τῷ δρό-
μῳ πεδούσα, στέρεα γῆ φύσιν καὶ τοῦτο
ποτίσει γῆρας, οὐκέτιας, δέ τοι. δέ, πατεί-
κλέχθει ὁ τὸν φύσιν παρακλέει, οὐκαντί περι-
άντελλα πρὸς τὸ δρόμον, συνεργον τὸ οὐρανόν, αὐτὸ-
τὸν διέμενον γηραέρα. οὐκέτιον τε γέρε τοῦ ποτὸν καὶ τοῦ
ξεφύση μεταπτυχεῖσθε τοῖς τὸν θυσιαῖς τούτοις
τὸ καλόν πρέπει τὸν τοιχόν τοπερτικά.

I. Tolle filium tuum unigenitum quem
diligis Isaac.

Quomodo ad eam vocem non inhorritur? quomodo non fuit animas voci per-
cussione contractior? quomodo filij iugula-
tionem morte non antevenerit? ò animi fir-
mitudinem! non gemuit, non illachrymauit,
non naturæ vi fractus est, non in varias partes
confusa partitus est, oris constantiam te-
nuit, non emisit vocem patre dignam, qua
filij iugulum petere abnueret, non dixit
qua ab ingenio voluisse; ò barbaricas præ-
ceptiones! ò imperia à naturæ legibus abhor-
rentia! filij iugulum reposeor, & filij carnifex
esse iubeor. Serus cù fuerint patres, in filij ce-
dem propere virgoce: ò cuiusmodi in spes na-
tum charissimum seruabá: infocunditatis ma-

Io solus rursus me improlem gemo. Non
usque adeò filij orbitas ante luctuosa fuit,
quam nunc experio mihi. Nondum fructu
filij saucius, cum ignorabam, quo carebam.
Nunc autem & naturæ obligarur, & amoris
ut quasi clauso confixus interempionis dolo-
rem non fero. Cur tandem, cur qui me, ut ge-
nitor essem, patricidium iubes admittere?
Quid me patru delestat docuisti an vt dein-
de lugere doceres? quid amorentuore co-
mutas? quid ex amore lamenta concinas?
Illiustre filii sanguine dextram inquinabo, pro-
quo toties ego tibi manus extendi? Patrisne
supplicationibus ante suscepis, parrem ad
filii interemptionem obarmas? Domine pro-
missa tua recipie. Cui hæredem promiseras,
eum hæredi percussorem submitteis? quem-
ue largitus eras successorem, mactari pos-
cis? Ecce tibi filii, mecum nuptiales epulas &
thalamum agitabant animo, ignorans te cha-
rissimum igni ferroque ali. En aram pro-
thalamo, pro igne nuptiali, aræ flamma. Vi-
nam nunquam filium rogassim! vitinam mea
generandi vota nulla fuissent! vitinam par-
tum inopinarum nullus vidissem, vt ne ad
bellum venirem insperatum! & quod mihi
acerbissimum est omnium, authorem me cæ-
dis esse iubet, atque à parente filium iugula-
ri peroptat videre. Saltem hostium manibus
datur, hostes iugulum petant, cædem
perficiat dextera, ab amoris nexibus libera.
Parcus vero cum sim, id audire non sustineo,
iugulari nequaquam. Ferrum natura repudiat,
ad rem tam atrocem fatiscit dextera, oculi
spectaculum refugiunt; quibus ipse affectibus
naturam obarmaueris, nosti. Nil horum ge-
nerofo Abramo aut extirps, aut in men-
tem incidit; sed cui diuina iussa cura erant,
quasi veræ ouis alicuius sacrum exacturus ad
iugulationem comparabatur, neque ad natu-
ram, quæ retardaret imperium, conuertere-
tur. Silentium igitur subdicio comparans, ro-
tus erat in ijs, qua Deus imperarat. Facines
tam audax Sarum celat, neque ad matrem effert
mandata. Quamobrem? illa quædem,
inquit, amans Dei est, ego quidem eius as-

mum suspicio, at iagenium vereor. Intueor
matris in Deum propensionem, ac metuo af-
fectum in liberos: Dei amans est mulier, sed
mater est. Mulieres naturæ impotentia deui-
ta, res impotesta. Vereor ne pueri furto ma-
teriam subtrahat obsequiæ Deo iubenti. Ve-
reor ne lacrymis sacra fœderet, ne pueri com-
plorato iniuriam imperanti atroget, ne vul-
tu contristis sacra dissiicit, Deo que vim afferat,
ne mente infracta, rei tam obstupenda grati-
am spoliat. Ego post iugulationem, lamentan-
tem alloquar, ego colam plorantem hisce ver-
bis, define lamentari, ne fle pueri um ipfa iu-
gulatione cohonestatum. Donum erat vltro-
neum, infans non sine dolore partus. Filiu-
non tollit parentis, si plus prodest: neque teme-
re ferrum ijt per medium sobolem. Aufa sa-
cram facere dextera, beneficium spondet.
Quem Deus dedit, repetit; quem formauit,
requisiuit: quem rogatus dederat, rogans re-
cipit, nec quidquam impedit, quominus redi-
dat cum ita visum erit. Nam qui eam, cum
non existet, dedit, vel morte prostratum vltro
dabit. Qui tibi alio efforta marrem es-
concessit, & puerum iugulum remitteret ad
vitam. Quodque ad solarium valer plurim-
um, ò mulier, is cuius in potestate est fili-
us, vt mactaretur, flagitauit. Vitulum nuper
obrulisti, Isaaco oblato ecquid bonorum non
speres? Tali oratione tamque generosa ráti-
one semper nature obloquenti os obstruens,
mentemque exacuens, ac manum corrobo-
rans, de suis extrictam visceribus victimam
capit, cursu contendit in montem, pedem se-
nescentem juuenili cursu promouet. Natu-
ram & afflictionem peruincebât affectio, nec
non pietatis contentio senilis, omniaque pas-
lam ardori in Deum inflammatu cedebant.
Exsiliabat in montem, sacrificij adiutricem
victimam ipsam sumens. Ipse enim ignem &
gladium manu tractabat, lignisque vi-
ctimarijs Isaacum victimam
pulcherrimam ag-
grauabat.

V a L O C I